

Region tuto zimu ještě nezažil kalamitu

Do tří hodin po vánici mají být silnice průjezdné • Pitná voda a prameny na Jihlavsku nedovolí cestářům používat sůl

Vysočina • Letošní zima zatím nepřipravila silničářům na Vysočině žádný velký problém. Do poloviny ledna nemuseli sáhnout k vyhlášení kalamity. To je tehdy, kdy přestanou zvládat běžnou zimní údržbu. I tak kraj zaplatí za sjízdné silnice stamiliony. Je totiž nově správcem silnic nižších tříd, převzal od státu bývalé okresní Správy a údržby silnic. Navíc se pro stát stará i o silnice prvních tříd.

Za obvyklého zimního počasí mají silničáři upravit nejdůležitější tahy do tří hodin od chvíle, kdy například začne sněžit. Těmi nejdůležitějšími tahy myslí ministerská vyhláška všechny silnice I. třídy a některé spojnice mezi velkými městy. Ty další pak do šesti hodin a ty nejmenší cesty pak do 12 hodin. Kalamitní stav znamená, že sněží tolik a tak dlouho, že silničáři lhůty nezvládnou.

Každý rok kraj naplňuje zimní údržbu a takový plán právě důležitost silnic popisuje. Jsou některé méně důležité cesty, které v plánu nejsou, a ty silničáři ne-

Všechny silnice mají být prohrnuté a posypané za půl dne. Jen malá část není udržovaná vůbec.

udržují vůbec. Je to asi šest procent všech krajských silnic, ty po kterých nejedí autobusové linky. Na Havlíčkovsku celkem 65 kilometrů, na Jihlavsku 20, Pelhřimovsku 43, Třebíčsku a Žďársku 75 kilometrů. „Je absolutně vyloučeno, aby jakákoliv obec nebo osada byla odříznuta od světa, vždy k ní vede nejméně jedna udržovaná silnice,“ komentuje tato čísla náměstek hejtmána Petr Pospíchal (ČSSD). Zimní údržba ročně silničáře na Vysočině stojí asi 200 milionů korun, což je zhruba 42 procent peněz,

které jsou na zimní údržbu a rok určeny.

I na jedné silnici jsou úseky, kde se náhle mění způsob, jakým je silničáři ošetřeni. Tam, kde jsou ochranná pásma pitné vody, nemohou solit, a pak je silnice pouze prohrnutá a posypaná, ale neposolená. Nejvíce je to vidět asi na Jihlavsku, které je regionem s velkým množstvím podzemních pramenů. „Pokud se hranice pásma setkává s hranicí okresu, jako například mezi Jihlavou a Žďárem u Rudolce, nebo u Měřína, okamžitě to svádí k domněnce, že žďárská údržba pracuje bezvadně, a jihlavská ne,“ tvrdí Petr Pospíchal. „Každou zimu se setkáváme s nepochopením a kritikou. Řidiči se ptají, jak je možné, že některý úsek je mokřý s černým asfaltem, a některý ne. Speciálně na Jihlavsku je ale nutné respektovat pásma hygienické ochrany a chovat se ohleduplně k těm, kteří berou pitnou vodu z okolních zdrojů.“

Kalamitu silničáři vyhlásí v době, kdy se jim nedaří uklízet sněž ze silnic v předepsaných časech. Foto: Luboš Pavlíček

Klienty čeká větší komfort

Vysočina • Klienti domovů důchodců a sociálních ústavů, které jsou od začátku minulého roku pod správou kraje, by měli brzy pocítit, že žijí v příjemnějších prostředích. Vedení kraje totiž hodlá vypracovat koncepci, jak zařízení modernizovat či přestavět tak, aby měli klienti větší komfort a bylo jich méně na pokojích. „Loni, kdy kraj převzal ústavy sociální péče a domovy důchodců od státu, jsme začali s tím, že

musíme opravit budovy v havarijním stavu,“ říká radní Martina Matějková (ODS). Z krajské pokladny tak loni putovalo na rozbité střechy, popraskané rozvody vody či tepla a opravy zastaralých kuchyní 21,4 milionu korun. Zastupitelé již souhlasili s tím, že letos půjde na rekonstrukce téměř dvojnásobek loňské částky. Na základní opravy pak navážou další kroky, které by měly klientům ústavů zlepšit prostředí, v němž žijí.

K starosti o klienty ústavů patří i kvalitní lékařská péče. Foto: Luboš Pavlíček

Sběrači pomáhají žadatelům o peníze z EU

Vysočina • Kraj Vysočina vyslal do terénu zhruba stovku vyškolených pracovníků, kteří zdarma pomohou obcím, organizacím či jednotlivcům se získáním evropských peněz.

Už prvního května do unie vstupíme a až do roku 2006 je první období, kdy české organizace i jednotlivci mohou získat dotaci z takzvaných strukturálních fondů. Peníze jsou přístupné prostřednictvím programů, schválených evropskou komisí a řízených jednotlivými českými ministerstvy. V prvním období do Česka může přijít téměř půl druhé miliardy eur.

Nedostane je ale každý, kdo o ně požádá. Bude to soutěž zá-

měřů a tím i jednotlivých regionů České republiky. Kraj Vysočina proto připravil pomoc prostřednictvím vyškolených sběračů působících na celém území kraje, kteří žadatelům pomohou. Až do konce února každému, kdo má nějaký záměr nebo projekt, na který bude chtít evropské peníze, zdarma poradí s tím, zda má šanci uspět. Záměr sběrači sepišou v dohodnutém formátu a odevzdají na krajský odbor regionálního rozvoje. Ten tak získá představu, o jaké oblasti a hlavně o jak velké peníze je zájem. „Uvidíme také, zda v tom množství záměrů nejsou nějaká bílá místa, kde bychom mohli vybudit nějakou aktivitu,“ říká náměstkyň hejtmána pro regionální rozvoj Marie Černá (SNK) a dodá-

vá: „Databáze záměrů bude sloužit jen ke statistickým účelům a bude k ní mít přístup pouze omezený počet lidí. Nikdo se tak nemusí bát, že by mohl přijít o svůj nápad. Když však nebudeme o nějakém záměru informováni, nemůže žadatel potom počítat s jakoukoliv podporou ze strany kraje.“

Programy, prostřednictvím kterých mohou žadatelé peníze získat, jsou zaměřeny např. na rozvoj průmyslu a podnikání, venkova a zemědělství, lidských zdrojů, cestovního ruchu, dopravy a životního prostředí. Podrobné informace o těchto programech a také kontakty na sběrače jsou na www.kr-vysocina.cz – dokumenty odborů – odbor regionálního rozvoje.

V třebíčské nemocnici budou vařit i pro školy

Třebíč • Kuchyni jako stavebnici chce zřídit kraj v třebíčské nemocnici. Když bude strážníků málo, bude vše v pořádku, až jich přibude, kuchyň se bez problémů rozšíří. Tak si to přesně radní představují.

V moderní kuchyni vzniklé z bývalé prádelny budou vařit i pro školy a ústavy, které na Třebíčsku

Kraj Vysočina zřizuje. S přípravou asi 3000 jídel denně počítá pilotní projekt, který schválila rada kraje. Zatím je však kuchyně nemocnice v havarijním stavu.

Příští rok by kuchyně mohla začít vařit asi 1200 jídel pro pacienty a zaměstnance. Na plnou kapacitu by najela v následujících letech. Odhad nákladů je 45 mi-

lionů korun a kraj se pokusí získat státní dotaci. Podle původní varianty měl technologickou část zaplatit budoucí provozovatel služeb. Do veřejné soutěže se však loni nikdo nepřihlásil.

V době montování zařízení bude provoz na zhruba šest neděl přerušen a vedení zabezpečí náhradní stravování.

Představujeme kraj a krajský úřad

Vysočinu tvoří území bývalých pěti okresů – Jihlavská, Havlíčkovská, Třebíčská, Žďárská a Pelhřimovská. Rozloha Vysočiny je 6925 čtverečních kilometrů (9 procent území celé republiky) a jsme tedy pátým největším krajem. Na Vysočině je druhý největší počet obcí v ČR – 729. Statutárním městem, tedy tím, ve kterém kraj sídlí, je Jihlava. Region dnes tvoří 15 takzvaných malých okresů – správních území obcí s rozšířenou působností a dalších 26 obcí je pověřených výkonem státní správy. Kraje v České republice začaly pracovat v roce 2000 a stát na ně postupně převádí některé svoje práva a povinnosti. Takových území je v České republice 14.

Region dnes tvoří 15 takzvaných malých okresů.

Co je kraj?

Kraj je územní společenství občanů, kterému náleží právo na samosprávu. Znamená to, že na Vysočině máme právo zvolit si ty z nás, kteří za nás budou region řídit a také hájit naše zájmy.

Název kraje Vysočina je odvozen od názvu Českomoravské vrchoviny, vyvýšené zvláště krajiny mezi oběma historickými zeměmi České republiky, Čechami a Moravou. Vysočina dosahuje nadmořské výšky přes osm set metrů ve dvou výrazných masivech, Žďárských vrších na severu kraje a Jihlavských vrších na jihozápadě. Hlavní evropské rozvodí táhnoucí se podél bývalé zemské hranice dělí kraj na dvě téměř stejné části.

Původní prales generace lidí přeměnily do podoby zvláště kulturní stepi, rozčleněné táhlými kopci, údolními a množstvím lesů a hájků. Masivy lesa pokrývají především nejvyšší část kraje. Nedostatek velkých ložisek rud Vysočinu ochránil před devastací důlní činností. Výhodou Vysočiny je zachované životní prostředí. Vzhledem k přírodním i dopravním podmínkám jsou

zde především podniky, které neznečišťují životní prostředí. Region je zeleným ostrovem mezi třemi aglomeracemi – pražskou, brněnskou a vídeňskou. Stal se jako první z krajů členem organizace zdravých měst a regionů a nese titul „zdravý kraj Vysočina“.

Nejvyšším samosprávným (tím, do kterého volíme své zástupce) orgánem kraje je zastupitelstvo. V něm zasedá 45 zastupitelů a volební období je čtyřleté. Zastupitelstvo schvaluje rozpočet kraje, volí a odvolává členy rady včetně hejtmána, rozhoduje o zřízení a zrušení příspěvkových organizací, například škol. Důležité je, že zastupitelstvo kraje může poslancům do Prahy předkládat návrhy zákonů a tím tedy navrhnout třeba odstranění problémů, které nám na Vysočině současně zákony působí.

Zastupitelstvu podléhá rada kraje. V ní zasedá hejtmán, jeho náměstci a další radní, celkem devět lidí. Ti zabezpečují hospodaření podle rozpočtu, stanovují počet zaměstnanců krajského úřadu, vyřizují návrhy, připomínky a podněty obcí, zřizuje komi-

se rady jako iniciativní a poradní orgány rady kraje.

Zastupitelstvu a radě zčásti podléhá krajský úřad, když plní úkoly, které mu volené orgány kraje uložily. V úřední řeči se tomu říká výkon samostatné působnosti. Kromě toho zákon zná výkon přenesené působnosti státní správy. To znamená, že krajský úřadníci v tu chvíli plní úkoly, které mu uložily centrální úřady, například ministerstva.

Kraj Vysočina zřizuje (tedy vlastní a řídí) několik organizací. Jsou to Správy a údržby silnic v každém bývalém okresu. Tři galerie, Krajskou knihovnu Vysočiny v Havlíčkově Brodě, muzea, Horácké divadlo Jihlava a hrad Kámen. Dále síť středního školství včetně gymnázií, odborných škol a vyšších odborných škol, domy dětí a mládeže, základní umělecké školy a speciální školy. Z oblasti sociální péče pak Diagnostický ústav sociální péče v Černošicích, domovy důchodců a zařízení pro mentálně postižené. Také pět nemocnic a síť záchrané zdravotní služby.

Jak to vidím já

Názor zastupitele Bohumila Kotlána (KSCM) na změnu hranic kraje

Kraj od počátku dostal do vínku přívlastek „nechtěné dítě“. Nemohl navázat na historii, tradici, neměl identitu, chyběla infrastruktura, dopravní dostupnost a obslužnost apod. Na druhé straně měl řadu předností jako přírodní bohatství, moudré a pracovitě občany a co bylo podstatné, neměl přirozeně dominantní sídelní centrum.

To mimo jiné umožnilo prosadit do práce zastupitelstva i ostatních orgánů kraje, že budeme usilovat o rozvoj celého kraje a ne jenom centra na úkor ostatních, především okrajových částí kraje. Naše původní představy fungování a rozhodování o potřebách kraje musely být koordinovány nechtěná centra předávat pravomoci směrem dolů, předávat kompetence bez dostatečného finančního zajištění (viz. zdravotnictví), nepovedená reforma státní správy, řízení školství apod. „Nechtěné dítě“ – snad i právě proto – se má čile k světu a začalo být vnímáno v mnoha směrech jako příkladné pro jiné kraje.

Pro spolupráci regionů s EU potřebujeme, aby kraj Vysočina a Jihomoravský kraj vystupovali jako jeden celek. Nebylo by vhodné, aby to byl jeden kraj? Proto nevidím změnu hranic krajů jako prioritu, ale jako problém, který v ostatních okrajových částech našeho kraje vyšuměl, ale vzhledem k aktivitě a citovým vazbám částí regionu Bystřicka pro Brno je stále oživován. Nikdo přitom nepochybně racionální důvody pro změnu hranic krajů v Dolních Loučkách. Ostatní změny bych doporučoval znovu posoudit za co největší účasti občanů racionálně, a ne pod tlakem vášní a emocí.

Jestliže některá obec leží na hranici našeho kraje, tak logicky po odtržení bude ležet opět na hranici kraje, ale druhého. Tady péče musí jít občanům o to, jak se který kraj o své občany stará a jak jim pomáhá. Kraj Vysočina si v rámci současných možností vede dobře, a to si myslím i jako opoziční politik.